

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Mustafa Adıgüzel
Ordu Milletvekili

2025 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarında meydana gelen zirai don olaylarından etkilenen çiftçilere yönelik destekleme ödemelerine ilişkin karar, 13 Eylül 2025 tarihinde, 1 Şubat 2025'ten itibaren oluşacak zararları kapsayacak şekilde yürürlüğe girmesine rağmen uygulamaya dair açıklamalar ancak aylar sonra yapılmıştır. Zarar ve karar tarihleri arasındaki uzun süreçte birçok üretici belirsizlik içinde kalmış, sigorta veya başvuru imkânını kaybetmiştir.

Özellikle Karadeniz'in ve ülkemizin en önemli ürünü olan fındığın üretiminin büyük bir bölümünün yapıldığı 2/B arazilerinde tapusu bulunmadığı için Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıt yaptıramayan çok sayıda çiftçi her türlü destekten ve TARSİM sigortasından mahrum kalmıştır. Tapu edinmek isteyen üreticilere ise rayiç bedellerin fahiş biçimde yükseltilmesi, Üreticiyi çaresiz bırakmıştır. Çiftçi fahiş 2/B bedeli, zirai don ve üretim maliyetleri arasında sıkışmış durumdadır. TARSİM kaydı olmayan diğer üreticilere yapılacağı açıklanan zirai don destek ödemeleri de kararın yayımlanmasının üzerinden 1 ay geçmesine rağmen hâlâ başlatılmamıştır. Ayrıca ödemelerin tutarı, yaşanan zararı karşılamaktan çok uzaktır.

Tüm bu gelişmeler, mevcut sistemin doğal afet yaşayan üreticiyi korumaktan uzak olduğunu ve sigorta, tapu ve bürokrasi arasına sıkışmış geniş bir üretici kesiminin dışlandığını göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Zirai don desteğinin afetten aylar sonra Resmî Gazete'de yayımlanmasının gerekçesi nedir?
2. Zirai don destek ödemeleri ne zaman başlatılacaktır? Kararın yayımlanmasından bu yana 1 ay geçmesine rağmen ödeme yapılmamasının nedeni nedir?
3. Zirai don desteği almayan ancak TARSİM kapsamında zararı tazmin edilen üreticilerin oranı nedir?
4. 2/B alanlarında üretim yapan ve tapusu bulunmadığı için ÇKS kaydı yaptıramayan çiftçilerin destek ve sigorta sistemine dahil edilmesi için bir düzenleme yapılmakta mıdır?
5. Tapu sorunu nedeniyle ÇKS'ye kayıt yaptıramayan üreticilere rayiç bedellerin son dönemde fahiş oranlarda artırılmasının nedeni nedir?
6. Zirai don desteği miktarları neye göre belirlenmiştir? Ortalama zarar oranına kıyasla bu destekler üreticinin kaybını ne ölçüde telafi etmektedir?
7. Zirai don gibi meteorolojik afetler için üreticiyi sigorta ve mülkiyet şartına bağlamadan koruyacak kalıcı bir afet fonu kurulması yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?